Проект!

З А К О Н

за изменение на Кодекса на труда

(Обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. -бр. 69 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 52 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г. и бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58, 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 100 и бр. 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20, 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 49 от 29.06.2012 г., изм. и доп. бр. 77 и 82 от 2012 г.)

§ 1. Член 328, ал. 1, т. 10 се изменя така:

“10. при навършване на 70- годишна възраст за лицата, заемащи академични длъжности;”.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В Закона за висшето образование (обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г. и бр. 60 от 2012 г., доп., бр. 102 от 2012 г.) параграф 11 от Преходните и заключителните разпоредби се отменя.

§ 3. Законът влиза в сила от 1 януари 2013 г.

МОТИВИ

При последната промяна на чл. 328. ал. 1. т.10, беше отнета възможността на работодателя да прекратява трудовото правоотношение на работниците и служителите, при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. От кръгът на лицата, засегнати от това изменение, бяха изключени професорите, доцентите и докторите на науките.

Разпоредбата на чл. 328. ал. 1. т. 10 от Кодекса на труда в настоящата си редакция създава възможност на работодателя да прекрати трудовото правоотношение на професорите, доцентите и докторите на науките при навършване на 65-годишна възраст. При предишните редакции на тази норма, по-високата възраст (от пенсионната възраст по Кодекса за задължително обществено осигуряване, която се прилага за останалите работници и служители), е възприета, за да се отчете високата научна квалификация на тези лица и за да позволи по-продължителното им използване в научно-преподавателската и научно-изследователската дейност, което изразява и целта на закона.

Търсейки извънреден способ за увеличаване на тази възраст, законодателя е предвидил в параграф 11 от ПЗР на Закона за висшето образование, възможност за удължаване на тази възраст до три години, след провеждане на определени административни процедури.

В момента ректор на университет, може да прекрати трудовото правоотношение на професорите, доцентите и докторите на науките на основание чл. 328. ал. 1. т. 10 при навършване на 65 годишна възраст, но не може да извърши същото спрямо другите членове на академичния състав - главни асистенти и преподаватели, които са с доста по малки научни и преподавателски възможности, при навършването на същата възраст. Този диференциран подход спрямо членовете на академичния състав не е особено удачен, поради следните съображения:

1. С прилагането на чл. 328. ал. 1. т. 10. много висши училища ще се лишат от голям брой висококвалифицирани и международнопризнати преподаватели и изследователи. Така може да се стигна до определен дефицит на щатни професори и старши научни сътрудници I степен във висшите училища и научните организации.

2. В много от напредналите страни (Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Гърция, Испания, Полша, САЩ, Швеция) прекратяването на трудовите правоотношения на професорите е допустимо при навършване на 70-годишна възраст, а в други (Дания, Исландия, Норвегия) дори при навършване на 75 години. Така висшите училища и научните институти продължават да използват ефективно най-квалифицираните си специалисти.

3. В България през последните години е налице тенденция пряко да се стимулира по-дългото оставане на пазара на труда и косвено да се въздейства в посока на увеличаване на ефективната пенсионна възраст и намаляване на ранното пенсиониране. На този -фон, предоставянето на възможността, работодателя да прекрати трудовото правоотношение на професорите, доцентите и докторите на науките при навършване на 65-годишна възраст е неоправдано. Така се стига до разминаване с първоначалната идея, заложена в т.10 на чл. 328, ал.1, а именно като се има предвид по-високата квалификация на тези лица, те да имат възможност да реализират научния си потенциал и професионален опит максимално дълго.

4. По-дългото оставане на пазара на труда на професорите, доцентите и докторите на науките в условията на криза, ще намалят сумите за изплащане на пенсии

за осигурителен стаж и възраст и ще запазят постъпленията от осигурителните вноски на същите лица във фонд „Пенсии".

Народни представители:

Ангел Даскалов

Фани Христова